

Udenrigsministeriet

Besvarelse af spørgsmål 19, alm. Del, stillet af Morten Messerschmidt (DF) den 3. januar 2008.

Spørgsmål:

Ministeren bedes kommentere professor, dr.jur. Hjalte Rasmussens kronik, "Folkeafstemningen der blev væk", i Berlingske Tidende den 7. december 2007.

Svar:

Hjalte Rasmussen angiver i sin kronik, at han finder en folkeafstemning om Lissabon-traktaten politisk nødvendig: "sagens kerne handler ... om, hvorvidt der skal afholdes en politisk nødvendig folkeafstemning". HR anfører især følgende grunde:

- Lissabon-traktaten hævdes på bundlinien at være en tro kopi af forfatningstraktaten.

Hjalte Rasmussen synes ikke at anfægte Justitsministeriets konklusion om, at Lissabon-traktaten ikke indeholder overladelse af nye beføjelser. Heraf følger nødvendigvis også, at traktaterne er afgørende forskellige i relation til grundloven. Der henvises i øvrigt til Udenrigsministeriets notat af 4 december 2007 som svar på alm. del spørgsmål 2 fra Europaudvalget af 28. november 2007 om en sammenligning af Lissabon-traktaten og forfatningstraktaten, og indlæggene på Europaudvalgets høring om Lissabon-traktaten den 7. december 2007.

- De politiske partier hævdes at forhindre, at vælgerne tager hensyn til EU spørgsmål ved folketingsvalg: "De forberedte frivillige folkeafstemninger ville oftest være aldeles overflødige, hvis vælgerne fik lov til at sætte deres kryds på valgdagene under hensyn til partiernes EU-politiske platforme."

Så vidt man kan forstå, argumenterer HR med, at de mange folkeafstemninger om EU spørgsmål, som politikerne gennem tiderne har besluttet, har fået vælgerne til at undlade at tage stilling til EU-spørgsmål ved folketingsvalg. Da vælgerne derfor ikke antages at tage hensyn til EU-spørgsmål, når de stemmer ved folketingsvalg, skulle det være nødvendigt med folkeafstemning om nye EU-traktater.

Dette kan jo kun være HR's personlige opfattelse. Det er ikke min. Partiernes forhold til EU og opfattelse af EU-spørgsmål indgår som alle andre emner i enhver valgkamp til Folketinget. For så vidt angår EU-traktater, har Folketinget kun i et enkelt meget specielt tilfælde om EF-pakken fra 1986 besluttet at holde folkeafstemning, om en traktat som ikke indebar overladelse af nye beføjelser til EU.

Den seneste EU-traktat (Nice-traktaten), der ikke indeholdt overladelser af nye beføjelser til EU, blev således ikke sendt til folkeafstemning. Der blev forud for det seneste folketingsvalg ikke lovet, at der skulle afholdes folkeafstemning om Lissabon-traktaten. Hertil kommer, at Folketinget ofte og Folketingets Europaudvalg hver eneste uge tager stilling til væsentlige EU-spørgsmål, uden at folkeafstemning kommer på tale. Der er derfor ikke grundlag for at hævde, at EU-spørgsmål ikke kan eller bør indgå i vælernes stillingtagen ved valg til Folketinget.

- At der i dansk forfatningspraksis er en lang og rummelig tradition for folkeafstemninger.

Hertil bemærkes for så vidt angår nye EU-traktater, at der aldrig har været holdt bindende folkeafstemning om traktater, der ikke indebærer nye overladelser af beføjelser til EU. Der har i et enkelt meget specielt tilfælde været afholdt en vejledende folkeafstemning (EF-pakken). Ved Nice-traktatens behandling i Folketinget blev det lagt til grund, at der ikke var behov for en folkeafstemning forud for Danmarks ratifikation af denne traktat. Der kan derfor ikke med føje hævdes at være en tradition for folkeafstemninger i Danmark om EU-traktater, der ikke overlader nye beføjelser.

Om det øvrige indhold i HR's kronik bemærkes, at HR citerer MEP Søren Søndergaard og Ib Roslund (Folkebevægelsen mod EU) for en teori, iflg. hvilken der skulle foreligge en hemmelig forståelse mellem alle EU-landene om at undgå folkeafstemning. Hertil kan bemærkes, at det både for Danmarks vedkommende og for alle de øvrige medlemslandes vedkommende alene er de nationale myndigheder, der kan tage stilling til, hvorvidt der skal afholdes folkeafstemning i det pågældende land.